

Lausunto

28.08.2024

Asia: VN/1514/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähkömarkkinalain sekä sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/1514/2022

Hallituksen esitys sähkömarkkinalain sekä sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetun lain muuttamisesta – Vaasan Sähköverkko Oy:n lausunto

Työ- ja elinkeinoministeriö on varannut sidosryhmille mahdollisuuden lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähkömarkkinalain sekä sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetun lain muuttamisesta. Vaasan sähköverkko Oy (VSV) kiittää tästä mahdollisuudesta ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

3 § Määritelmät

VSV esittää sähkömarkkinalain määrityksien ja lain tekstin tarkennusta siten, että kaikilta osin on selkeää, milloin viitataan sähköliittymään ja milloin yksittäiseen sähköliittymässä sijaitsevaan käyttöpaikkaan.

20 § Liittämisvelvollisuus

Liittämisvelvollisuuden esitetään merkittäviä kiristyksiä suhteessa voimassa oleviin velvoitteisiin, jotka toisivat ison muutoksen nykyiseen sääntelyyn verrattuna.

Uusi esitys lyhentäisi 24 kuukauden aikarajaa pien- ja keskijänniteverkoissa 6 kuukauteen. Vaatimus liittämistä jakeluverkkoon 6 kuukaudessa on liian tiukka yhteiskunnan sähköistyessä voimakkaasti. Näin jyrkkä kiristys sääntelyyn tässä kehitystilanteessa voi johtaa sekä verkonhaltijoiden että asiakkaiden kannalta kohtuuttomaan tilanteeseen.

Esitämme kohtuullisen liittämisaian enimmäisrajan pidentämistä pien- ja keskijänniteverkossa 12 kuukauteen, joka sekin on tiukka aikarajaus, jota kaikissa tilanteissa ei ole mahdollista saavuttaa. Luonnoksen mukaan liittämisajasta saisi poiketa vain suoraan itse liityntään liittyvistä syistä johtuen. Verkkoyhtiöstä riippumattomia syitä poikkeamiselle löytyy joskus myös liityntään aiheuttamista isoista verkon vahvistustarpeista ja niihin liittyvistä suunnittelu-, lupa- ja toimitusprosesseista. Tämän vuoksi onkin syytä tarkentaa ja laajentaa, millaisista perustelluista ja verkkoyhtiöstä riippumattomista syistä enimmäisajasta voidaan poiketa. Kohtuullisen ajan laskennan alkuketken tulisi olla liittymissopimuksen allekirjoitushetki.

Suurjänniteverkossa taas 24 kuukautta on tiukka vaatimus, kun otetaan huomioon voimajohtojen selvitys- ja lupa- ja toimitusprosessit, jotka vievät omalla verkkoalueellamme poikkeuksetta yli tuon 24 kuukauden. Näemmekin tarpeen myös lupaprosessien ohjaamisen lainsäädännöllä siten, että pystyisimme palvelemaan liittyjiä sähkömarkkinalain säätämässä rajoissa.

Pidämme myös välttämättömänä, että mikäli lakisäätöistä liittämisvelvollisuuden kuuluvaa kohtuullisen liittämisaian enimmäismäärää kiristetään, tulee samanaikaisesti lainsäädännöllä varmistaa, että verkonhaltijoilla on mahdollisuudet toteuttaa sellaiset investoinnit, jotka mahdollistavat nopeutetun verkkoon liittämisen tulevaisuudessa. Nykyinen valvontamalli ei tue tätä kehitystä.

Esityksessä mainitaan myös, että ”verkonhaltijan tulisi kohtuullisessa ajassa korjata kehittämisvelvollisuuden ja liittämisvelvollisuuden kanssa ristiriidassa olevat puutteet verkkonsa kyvyssä ottaa vastaan uusia liittyjiä tai liittymätehon korotuksia.” Kannatamme verkkojen kohtuullista etupainotteista kehittämistä, mutta tuon kohtuullisuuden määrittelyssä on tarpeen ottaa huomioon ainakin kaksi merkittävää seikkaa. Ensinnäkin nykyiset valvontamenetelmät rajaavat mahdollisuuksia merkittävästi. Toiseksi liiallinen vaatimustaso liittämisen mahdollistamiseksi kaikkialla kaiken kokoisille liittymille 6 tai 12 kuukauden (SJ 24 kk) sisällä johtaisi keskimääräisesti verkkojen suureen ylimitoittamiseen ja valtaviin investointitarpeisiin. Se ei olisi yhteiskunnallisesti järkevää.

54 b § Käytettävissä olevan jakeluverkonhaltijan kapasiteetin ilmoittaminen

Esityksellä toimeenpantaisiin sähkömarkkinadirektiivissä esitetty vaatimus, jonka mukaan jakeluverkonhaltijan on julkaistava ja ylläpidettävä tietoa käytettävissä olevasta jakeluverkkonsa ja suurjännitteisen jakeluverkkonsa kapasiteetista sekä sen laskentaperusteista kolmen kuukauden välein.

Kolmen kuukauden päivitysväli on käytännössä tarpeettoman lyhyt aika. Se johtuu erityisesti kolmesta asiasta. Ensimmäiseksi vapaata kapasiteettia ei voida useista syistä johtuen ilmoittaa kovin tarkalla tasolla. Toiseksi vapaa kapasiteetti ei kolmessa kuukaudessa muutu merkittävästi suuressa osassa verkkoa. Kolmanneksi tietojen tuottaminen kuvatulla tavalla vaatii suurta työpanosta.

On huomattavaa, että vapaan kapasiteetin esitystä ei todennäköisesti saada vielä moniin vuosiin niin tarkaksi, että todellista vapaata kapasiteettia ei olisi tarve monissa tapauksissa kysyä erikseen verkkoyhtiöltä. Se johtuu mm. siitä, että liitettävyyteen vaikuttaa muitakin tekijöitä kuin vain kulutus- tai tuotantoteho.

65 b § Markkinapohjainen loppukäyttäjän kuormanohjaus jakeluverkossa

Esityksen mukaan jakeluverkonhaltijan tulee mahdollistaa verkonkäyttäjien kuormien liittäminen mittarin ohjaukseen. Vaatimuksen voi toteuttaa verkonhaltijan tarjoamana palveluna. Epäselvyyksien välttämiseksi ehdotamme, että säännöskohtaisiin perusteluihin kirjataan, että kyseessä on verkonhaltijan tarjoama lisäpalvelu, joka ei kuulu tavanomaiseen verkkopalvelumaksuilla rahoitettavaan verkkopalveluun.

Markkinapohjaisen kuormanohjauksen edellyttämän kuormanohjausrajapinnan kehittäminen ja ylläpito tulevat väistämättä aiheuttamaan kustannuksia. Niiden suuruuteen voidaan vaikuttaa merkittäväällä tavalla ratkaisuiden kehittämisessä. Siksi niiden kustannusten minimointi täytyy asettaa kuormanohjausrajapinnan valmistelun ja kehittelyn yhdeksi tärkeimmistä tavoitteista.

Säännöksen voimaantulo

Yhteislaskutuksen mahdollistaminen ja mittareiden kautta tapahtuvan kuormanohjauksen käyttöönotto ehdotetaan tulevan voimaan vuoden 2026 alusta. Tämä on liian tiukka aikataulu, ottaen huomioon muutoksien edellyttämät toimenpiteet osapuolilta ja datahubilta, sekä tekniset muutostarpeet käytettäviin järjestelmiin.

Ehdotamme, että lain 49 a §, 65 b §, 86 §, 86 a §, 101 §, 105 c §, 105 e §, 105 i § ja 105 j § sekä 87 §:n 4 momentin kumoaminen tulevat voimaan vasta 1.1.2027.

Salo Ari
Vaasan Sähköverkko Oy